

Стратешки план 2016-2018

Министерство за животна средина и просторно планирање

Почитувани,

Министерството за животна средина и просторно планирање е орган кој ги координира и спроведува политиките за животна средина и просторно планирање, а нивната имплементација која се реализира преку мерки и активности зависи од широк опсег на субјекти од јавниот и од приватниот сектор, на државно и на локално ниво. МЖСПП вложува напори да ја наметне политиката за заштитата на животната средина и планирање на просторот со приближување и соработка со другите органи на власт. Интегрирањето на политиката на животна средина во останатите политики како процес се повеќе се интензивира и се рефлектира во донесувањето на стратешките и програмските документи кои ги носат и спроведуваат органите на власт. Во исто време, другите органи покажаа подготвеност да ја осознаат сопствената одговорност за вградување на заштитата на животната средина во нивните секторски политики и на тој начин ја вклучат во основата политика за развој на земјата.

Во Стратешкиот план на МЖСПП за периодот 2016-2018 година се содржани мерките и активностите на нашето министерство кои се во функција на остварување на квалитетен развој на животната средина преку реализацијата на проектите за заштита на водите од загадување и обезбедување на квалитетна вода за пиење со изградба на пречистителни системи, воспоставување на мониторинг, заштитата и следењето на квалитетот на воздухот и супституција на постојните горива со преминување на чисто еколошки горива, соодветно управување со комуналниот отпад преку изградба на регионални депонии, како и воспоставување на системи за управување со другите видови на отпад, заштита на одредени реони од ерозија и деградирање на почвата, пошумување на голите површини, заштита и одржливо користење на биодиверзитетот со адекватно управување на природните реткости и ревитализација на екосистемите и институционално надградба и зајакнување на капацитетите за животна средина со цел подигање на еколошката свест во однос на животната средина.

Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП) во настојувањето да развива и да спроведува ефективна политика за животната средина, се раководи од променливите рамки на еколошките, економски и од политичките фактори на национално и меѓународно ниво. Потребата за заштита на животната средина, се заснова на принципите на одржливиот развој, кој се повеќе се зголемува, паралелно со растечките потреби на населението за поквалитетни услови за живеење, чиста вода за пиење и здрава храна. Активности за заштита на средината се превземаат врз основа на определби утврдени во Националниот еколошки акционен план и локалните еколошки акциони планови, определбите во законската регулатива од областа животна средина, како и во согласност со меѓународните конвенции и договори во оваа област.

Министер за животна средина и просторно планирање

Nurhan Izairi

1.2. Мисија

Мисијата на Министерството за животна средина и просторно планирање се заснова на заштита, унапредување, одржливост на животната средина и природата, како и планирањето на просторот преку достигнување на стандардите на Европската Унија, преку користење на најдобрите практики и искуства во соработка со граѓаните и останатите домашни и меѓународни институции и примената на најдобрите принципи и вредности.

1.3 Визија

Министерството за животна средина е гарант за спроведувањето на политиките кои се однесуваат на унапредување и подобрување на квалитетот на животната средина и природата, намалување на загадувањето од различни медиуми кои преставуваат закана по човековото здравје и планирање на просторот и одржливиот развој на Република Македонија.

1.4. Задачи и обврски

- Подготовка и спроведување политики, законодавство и програми согласно со стандардите на ЕУ и НАТО партнерство
- Следење на состојбите во животната средина, природата и просторот, оцена и издавање дозволи за интервенции во животната средина и во просторот
- Планирање на просторот
- Инвестиции во животната средина
- Одржливо управување со природните ресурси
- Заштита на природата
- Управување со податоци за животната средина, водите, просторот и информирање
- Подигање на јавната свест, вклучување на јавноста во процесот на одлучување и едукација
- Децентрализација и соработка со ЕЛС
- Партнерство со заинтересирани страни
- Меѓународна соработка
- Управување на целокупниот процес за климатските промени

1.5 Специфичност на Министерството за животна средина и просторно планирање

Во рамките на Министерството се одвиваат процеси за заштитата и унапредувањето на животната средина и природата, подобрувањето на квалитетот на живеење, просторното планирање, управување со водите и отпадот и управување на процесот на климатски промени, реализирани низ соработка со сите инволвирани органи во согласност со националната законска регулатива за животна средина, природа и просторното планирање.

1.7. Односи со органите во состав

Органи во состав на Министерството за животна средина и просторно планирање се:

- Управа за животна средина
- Служба за просторен информативен систем

Министерството за животна средина и просторно планирање е поставено во насока на креирање на политики од областа на животната средина, додека стручните работи во областа на животната средина се спроведуваат од страна на Управата за животна средина и Службата за просторен информативен систем, кои се органи во состав на МЖСПП. Во овој контекст, надлежностите на МЖСПП во однос на органите во состав се поделени на *функција на развивање на политики* што ја врши МЖСПП и *регулаторната функција* што ја вршат органите во состав.

Управата е надлежен орган кој ги спроведува постапките на издавање дозволи и согласности, а особено постапките на оцена на влијанието врз животната средина, интегрирано спречување и контрола на загадувањето, спречувањето и контрола на хавариите со присуство на опасни супстанции, управувањето со отпад и квалитетот на воздухот, управувањето со водите, заштита на природата од загадување. Воедно, Управата за животна средина се спроведуваат стручни и управни работи во заштита на природата, стручни работи во управување со отпадот, стручни работи во управување со водите, воздухот, хемикалиите, бучавата и другите области на животната средина, стручни работи во заштита на почвите од загадување, водење на Катастарот за животната средина и Регистарот на загадувачки материји и супстанции и на нивните карактеристики, мониторинг на животната средина и други работи согласно законот.

1.8. Приоритети и цели на Министерството за животна средина и просторно планирање

1.8.1 Заштита и унапредување на животната средина преку постигнување на цели утврдени со донесените стратегии, планови, програми и просторни планови:

- Управување со отпад, води и природа на национално и локално ниво
- Управување со податоци во животната средина и следење, мониторинг и известување за состојбата, трендовите и перспективитена медиуми на животната средина
- Имплементација на Просторниот план на РМ преку изработка на просторни планови;
- Евидентирање и примена на активности за редукација на емисиите кои придонесуваат кон оштетување на озонската обвивка;
- Воспоставување на национална рамка за биосигурност;
- Безбедно управување со хемикалии
- Имплементација на Архуската Конвенција;
- Подигање на јавната свест за животната средина;
- Следење на препораките од меѓународните договори
- Зголемување на инвестиции во животната средина
- Примена на утврдените принципи на одржлив развој во сите аспекти на животната средина

1.8.2 Интегрирање на политиката за животна средина и просторно планирање во останатите секторски политики:

- Унапредување на постапката за стратешка оцена на влијанија на стратегии, планови и програми врз животната средина (COB), согласно Законот за животна средина;
- Унапредување на постапките за ОВЖС и ИСКЗ согласно Законот за животна средина;

- Усогласување на соодветните стратегии, развојни програми и сите видови на планови од пониско ниво со Просторниот план на РМ
- Интегрирање на мерки и активности во плански документи на стопанските сектори како транспорт, земјоделие, енергетика и слично

1.8.3 Планирање и одржливо користење на просторот и природните богатства:

- Валоризација и ревалоризација на заштитените подрачја и постапки за препрогласување на заштитените подрачја;
- Зголемен степен на заштита на национални паркови и зголемен процент на категоризација на природни реткости;

1.8.4 Постигнување на стандардите на ЕУ за квалитет на животна средина, природата и одржлив развој преку спроведување на законодавството:

- Изготвување на законски и подзаконски акти според НПАА;
- Надополнување и измена на законски и подзаконски акти во корелација со најдобрите практики и препораките на инволвираните страни
- Изработка на Програма за донесување национални критериуми за еко-етикетирање на производи и услуги;

1.8.5 Обезбедување на информации за животната средина, природата и просторот и пристап на јавноста до нив, учество на јавноста во донесувањето на одлуки од областа на животната средина и активно учество во меѓународните системи за животна средина, природа, простор и ПИС:

- Унапредување на систем на мониторинг и систем за валидација и верификација на податоците
- Воспоставување национален информативен систем за животна средина
- Унапредување на просторен информативен систем
- Вклучување во европскиот заеднички информативен систем за животна средина
- Редовно изготвување на извештаи за состојбата на животната средина, индикатори за животна средина, статистики во животна средина, годишни извештаи и тематски извештаи

1.8.6 Подигнување на јавната свест и едуцирање на јавноста за правата и обврските во насока на заштита на животната средина, природата, водите и просторот:

- Зголемување на јавна свест и едукација на населението од областа на животната средина
- Реализација на кампањи од областа на животната средина

1.8.7 Развивање на институционалните и административните капацитети во функција на заштита на животната средина, природата и планирање на просторот

- Зајакнување на капацитети за креирање и спроведување на политики за животната средина, особено во делот на управување со води, отпад и природа;
- Зајакнување на капацитети на министерството за подготовка и користење на предпристапни фондови на ЕУ и акредитација на МЖСПП како дел од Оперативната структура на системот за децентрализирано управување со средствата на ЕУ;
- Зајакнување на капацитети на Управата за животна средина за спроведување на процедури утврдени со законската регулатива;
- Зајакнување капацитети на МЖСПП за мониторинг и информативен систем;
- Зајакнување на капацитети за планирање на просторот;
- Зајакнување на капацитети на ЕЛС за управување со животната средина

1.8.8 Унапредување на меѓународната соработка:

- Спроведување на билатерални договори и потпишување на нови;
- Исполнување на обврски од мултилатерални договори;
- Исполнување на обврските кон ССА (дел за животна средина) и ЕУ и Комитетот за стабилизација и асоцијација и подкомитетот за животна средина помеѓу РМ и ЕУ;
- Имплементација на тековните донаторски проекти;
- Исполнување на обврските кои ги имаме како земја соработничка кон Европската агенција за животна средина и нејзините Тематски центри како и исполнување на меѓународните обврски за известување на Република Македонија кон барањата од ROD (Reporting Obligations Database)
- Спроведување на меѓународните документи што се однесуваат на планирање, организација и користење на просторот

1.8.9 Зголемување на нивото на инвестиции во животната средина:

- Реализација на Програмата за инвестиции во животната средина, согласно Законот за животна средина;
- Реализација на Програма за води, согласно Закон за води
- Реализација на Програма за фосилни горива
- Имплементација на мерки и активности од Стратегија за инвестиции во животната средина;
- Спроведување на оперативна програма за предпристапна помош на ЕУ во рамките на одделните компоненти на ИПА ;
- Подготовка на планови и техничка документација за реализација на инфраструктурни проекти;
- Реализација на инфраструктурни проекти во соработка со ЕЛС (третман на отпадни води, управување со отпад и индустриски жаришта)
- Инвестиции во формирање на мониторинг мрежи за медиуми во кои не е воспоставен мониторинг (подземни води, бучава, почва, биодиверзитет...) и надградба на веќе постојните;
- Зголемување на донаторските финансирања на проекти од областа на животната средина и климатски промени

1.8.10 Климатски промени

- Континуирана работа врз усвојувањето на препораките на ниво на ЕУ во делот на климатските промени
- Градење на капацитетите за спроведување на климатското acquire
- Имплементација кон Рамковната Конвенција на Обединети нации за климатски промени и Протоколот од Кјото, преку реализирање на акцискиот план за климатски промени и механизмот за чист развој

Осврт на постигнати резултати во 2014 година

1.9.1 Зајакнување на капацитетите

ИПА ТАИБ 2010 - Во втората половина на 2014 година започна проектот “Зајакнување на административните капацитети на централно и локално ниво за спроведување на законодавството од областа на животната средина” со што ќе се обезбеди зајакнување на капацитетите за инспекциски надзор на државните и локалните инспектори за животна средина, како и на капацитетите на единиците на локалната самоуправа (ЕЛС).

ИПА ТАИБ 2010 - Во втората половина на 2014 година започна и проектот “Зајакнување на капацитетите за спроведување на законодавството од областа на животната средина на локално ниво” со што ќе се прошират капацитетите на општините за спроведување на законодавството од областа на животната средина. Во проектот ќе бидат вклучени МЖСПП како и 9 општини од Република Македонија.

За континуирано собирање на податоците од Глобе мерењата кои се внесуваат во светската Глобе мрежа на податоци, неопходни се хемикалии и инструменти. Обезбедување на истите е обврска на МЖСПП. Согласно Програмата треба да се набават инструменти и хемикалии наменети за дополнување на истрошените и оштетените делови на опремата, како и комплетна опрема за ново-вклучените училишта. Исто така треба да се продолжи со редовна обука за наставници кои ги спроведуваат ГЛОБЕ мерењата во нивните училишта (напреден степен).

1.10.2 Усвојување на правото на ЕУ

- Уредба за определување на висината на надоместокот што се плаќа за домашни правни и физички лица што ја загадуваат животната средина со користење на моторни возила за период од една година.

- Одлука за изменување и дополнување на Одлука за објавување и одржување на Листа на субјекти кои поседуваат или за кои се поседуваат информации за животната средина со која треба да се изврши ажурирање на листатата на субјекти.

Во 2014 година се реализира Програмата за инвестирање во животната средина (112,8 милиони денари) преку спроведување на Конкурс за распределување на средства за финансирање на програми, проекти и активности од областа животна средина.

РЕИР – Програма за приоритетни инвестиции во животната средина (регионална, имплементациона агенција РЕЦ), Програмскиот пристап за координација на странска помош во РМ (РВА), Програма за јавни инвестиции во животната средина (ПИП), како и соработка со ЕЛС и воспоставување на меѓуресурска и меѓусекторска соработка се дел од активностите кои МЖСПП ги спроведува секоја година и активно учествува во имплементација на истите.

Во 2014 година се реализираше 9-от Прогрес Мониторинг за апроксимација на националното законодавство со законодавството на ЕУ во областа на животната средина и климатските промени при што се изработија табели за усогласеност и имплементациони прашалници за ЕУ правни акти (директиви, регулативи, одлуки) и се изработи 9-от Прогрес мониторинг извештај.

1.10.3 Унапредување на животната средина

Се донесе План за вршење надзор на законитоста на работата од областа на животната средина врз општините од страна на Комисија за вршење надзор над законитоста формирана од министерот за животна средина и просторно планирање, а составена од претставници на Секторот за соработка со ЕЛС и управно надзорни работи и останатите релевантни сектори. Надзор ќе биде извршен во следните подобласти:

- Постапка за одобрување на елаборати за животна средина,
- Постапка за издавање на Б-интегрирана еколошка дозвола,
- Надзор на надлежностите на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, согласно Законот за управување со отпадот.

Во делот на спроведување на општо-управните постапки согласно законот за животна средина се спроведуваат постапките за Оцена на влијание и стратешка оцена на влијание врз животната средина.

Согласно Законот за слободен пристап до информациите министерството континуирано работи на размена на информации од областа на животната средина меѓу министерството и сите релевантни субјекти и широката јавност.

Се спроведе одбележување на деновите по еколошкиот календар, кои се воедно и активности кои се реализираат секоја година:

- 21 Март - Денови на пролетта денови на екологијата, Македонија Земја на розите
- 22 Април - “Светски Ден на планетата Земја”- прослава на роденденот на планетата Земја
- 22 Мај – Светски ден за заштита на биолошката разновидност
- 5-ти јуни - Светски ден за заштита на животната средина
- Македонија без отпад 2014 – чистење на несоодветно депониран отпад околу природните и вештачките езера Охрид, Преспа, Дојран, Маврово.
- 11-ти декември - Меѓународен ден на планините-Традиционална Меѓународна изложба на детски ликовни творби „Флора и фауна - извор на живот и убавина” во соработка со Детски ликовен центар

Континуирано ќе се објавуваат огласи за информирање на јавноста преку печатените и електронските медиуми (ОВЖС, ИСКЗ и др.).

Рехабилитација на децата од Велес и други загадени подрачја во Македонија со посета на Пелистер во соработка со НВО е активност која се реализира секоја година (Друштво на родители за грижа за здраво поколение од Велес).

Согласно НПAA и европското законодавство Министерството се организираа трибини, едукативни работилници, тркалезни маси кампањи, за размена на информации, обезбедување на стручна помош за правилно имплементирање на законската регулатива и нејзината усогласеност со ЕУ директивите по одредени закони и подзаконски акти.

1.10.5 Просторно планирање и ПИС

Со донесувањето на Годишна Програма за изработка на просторни планови за 2014 година врз основа на Буџетот на МЖСПП се реализираа следните активности:

- Годишен извештај за спроведување на Просторниот План на Република Македонија
- Обврски по договори од 2011 год.
- Просторни планови за националните паркови
 - СЕА за Нацрт ПП на НПГ аличица
 - СЕА за Нацрт ПП на НП МАВрово

Покрај активностите предвидени со Програма за изработка на просторни планови за 2014 год. изготвена врз основа на Буџетот на МЖСПП, Секторот за просторно планирање работи на следниве проекти:

- Просторен План за Национален Парк Маврово – нацрт план, кој се финансира од страна на ЕЛЕМ;
- Просторен план за Источен Регион (Брегалнички Регион)- Планот се финансира од страна на Швајцарската Агенција за развој во рамките на Програма за зачувување на природата но во 2015 год. потребно е да се обезбеди контрибуција од Буџетот на МЖСПП

Во тековната работа на Секторот спаѓа и спроведување на постапката за издавање на решенија за услови за планирање за изработка на урбанистичка документација: ДУПД, ЛУПД, урбанистички планови во населени места, урбанистички планови за села, урбанистичко планска документација за туристичко развојни зони и автокамови, инфраструктура, како и проширување на урбан опфат за урбанистичко планска документација. Барањата за условите за планирање се однесуваат на изработка на урбанистичка документација за:

- инфраструктурни системи (телекомуникациски, енергетски, сообраќајни, водостопански, канализациони),
- стопански комплекси
- индустриски капацитети (лесна индустрија)
- станици за снабдување со течни горива
- туристички капацитети и слично.

Посебен акцент во изработката на услови за планирање е насочено кон изработката на условите за планирање за изработка на урбанистичката документација зацртана со Приоритетната Програма на Влада за 2014 година со цел создавање на просторни услови за инвестирање

1.10.6 Мониторинг

- Континуирано работење на пречистителната станица во Јегуновце за намалување на загадената почва, подземни и површински води со шестовалентен хром.
- Редовни активности кои се спроведуваат со цел собирање, обработување, форматирање и соодветно чување на податоци и информации добиени преку мониторинг мрежата за сите медиуми во животната средина и областите- воздух, води, бучава, почва и отпад.

- Министерството доставува 79% информации од вкупно бараните податоци до Европската Агенцијата за животна средина каде фигурира со статус на набљудувач и е дел од работните групи во рамки на агенцијата
- Прибирање и обработка, верификација и валидација на податоците добиени од автоматскиот мониторинг систем за воздух
- Собирање, систематизирање, анализа, обработка и презентирање на податоци за состојбите, квалитетот и трендовите во сите сегменти на животната средина (вода, воздух, почва, бучава, отпад, биодиверзитет)
- Дополна и ревизија на Индикатори за животна средина на Република Македонија

1.10.7 Климатски промени

Во насока на зајакнување на капацитетите за управување со климатските промени од ИПА ТАИБ 2012-2013 се спроведува проект кој ќе допринесе кон:

- Подготовка на долгорочна стратегија за климатски промени
- Подготовка на општиот закон за климатски и ставање на законска основа за понатамошен развој на релевантни подзаконски акти;
- Подготовка и усвојување на потребните законски регулативи, упатства и план за имплементација на Одлуката 280/2004/ЕС на механизам за следење на емисиите на стакленички гасови
- Проценка на административните потреби на сите релевантни чинители за спроведување обврските за имплементација на нови клима закон;
- Развој на краткорочни и долгорочни план за обука;
- Испорака на обука;
- МЖСПП е опремена со најважните опрема за размена и управување со информации

Во 2014 година се продолжи со имплементација следните проекти:

Прв двогодишен ревидиран извештај за климатски промени а цел на проектот е да се поддржи Република Македонија да ги интегрира климатските промени во националните и секторските политики преку континуиран процес на јакнење на институционалните и техничките капацитети во државата. Овој процес досега беше инициран и одржуван преку подготовката на Националните извештаи за климатски промени

Главни активности се:

- Дополнување на инвентарот на стакленички гасови до 2012 година и ревизија на претходните инвентари (1990-2009) според нова верзија на софтверот која ја препорачува УНФЦЦЦ
- Поддршка на активностите и препораките за ублажување на климатските промени предложени во ТНС,
- Поддршка за процесот на развивање на национална институционална и правна арамка за воспоставување на национален систем за мониторирање, известување и верификација

Градење на капацитет за олеснување на примената на Шемата за тргување со емисија на ЕУ во Македонија (2012 – 2015), поддржан од Владата на Кралството Норвешка – овој проект се предвидува да ги изгради административните капацитети за воведување

и примена на ETS на ЕУ и да подготви и да почне со спроведување на детален работен план за пилот шема за ограничување и тргување на емисии на стакленички гасови.

Проект на УСАИД за индустриски менаџмент:

Проектот за индустриски менаџмент, кој е финансиран од УСАИД, започна да се спроведува во 2013 година и е предвидено да заврши во 2015 година. Целите на овој проект се зголемување на конкурентноста на индустриските компании, преку намалување на трошоците за енергија како дел од вкупните производни трошоци, намалување на потрошувачката на енергија и намалување на емисијата на стакленички гасови на долгорочна основа. Исто така, во рамките на проектот се понуди можност за поддршка за реализација на проект за енергетска ефикасност на најмалку 6 заинтересирани компании, а ќе спроведат обуки на инженерски компании, вработени во индустриски компании како и претставници од комерцијални банки.

<p>1.11 Програми</p>	<p>2. Програма Заштита на животната средина</p> <p>Подпрограма Унапредување на животната средина</p> <p>Подпрограма Учество во работата на меѓународни организации и тела за заштита на животната средина, конференции, билатерална и прекугранична соработка во рамките на предпристапна помош</p> <p>Подпрограма Инвестиции во животна средина</p> <p>Подпрограма Дојранско Езеро</p> <p>Подпрограма Изградба на каскадни прегради на реката Вардар</p> <p>Подпрограма Изградба на приклучок од бунарите до филтер станица за вода за град Гостивар</p> <p>Подпрограма Усвојување на правото на ЕУ и Изградба на национален систем за еко-етикетирање на производи и услуги</p> <p>Подпрограма Реализација на законските обврски во однос на издавање на дозволи, согласности и мислења</p> <p>Подпрограма Спроведување на законодавството преку спроведување на прекршочни постапки</p> <p>2.1 Програма Просторни планови и ПИС</p> <p>2. 2 Програма Мониторинг</p> <p>3. Програма за инвестирање во животната средина (обврска од Законот за животна средина)</p> <p>4. Програма за Управување со отпад (обврска од Закон за отпад)</p> <p>5.Програма за води (обврска од Закон за води)</p> <p>6. Програма за фосилни горива (одлука на Влада на РМ)</p>
----------------------	---